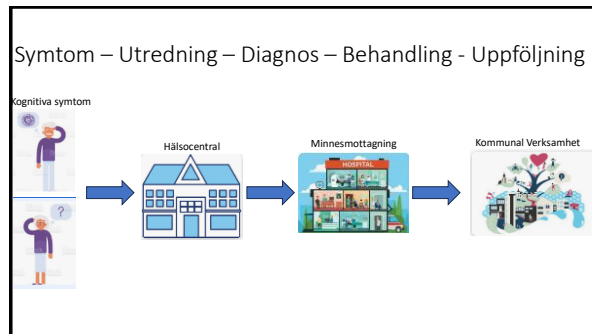

Kognitiva Sjukdomar (Demenssjukdomar)

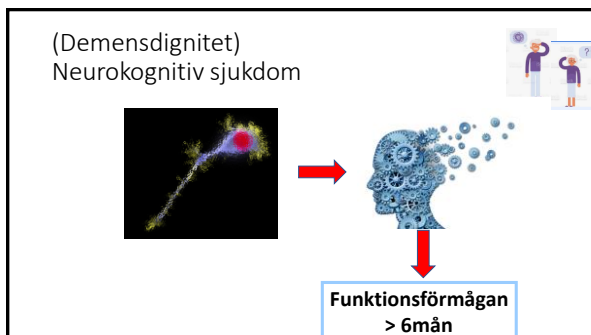
Hur jobbar vi på Minnesmottagningen?

Överläkare Sibylle Mayer Standar
sibylle.mayer.standar@regiongavleborg.se

1

2

3

Kognitiv sjukdom av demensdignitet

<ul style="list-style-type: none"> • Kognition <ul style="list-style-type: none"> • Minne, ffa närminne • Språk • Orienteringsförmågan <ul style="list-style-type: none"> • Tid, rum, person och situation • Exekutiv-/Planeringsförmågan • Praktisk förmågan • Uppmärksamhet/Koncentration 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivitetsförmågan => ADL <ul style="list-style-type: none"> • Instrumentell ADL • Personlig ADL
---	--

4

I-ADL + P-ADL

Instrumentella ADL (aktiviteter i dagliga livet)

5

I-ADL + P-ADL

- Personliga ADL
 - På- + Avklädning
 - Dusch
 - Hygienhantering
 - Toabesök
- Äta och dricka

6

(Demens) - Neurokognitiva sjukdomar Samlingsbegrepp

Vanliga kognitiva sjukdomar

- **Alzheimers sjukdom**
- **Vaskulär Demenssjukdom**
- **Blanddemenssjukdom**
- Lewy body sjukdom
- Parkinsons sjukdom med demens
- Pannlobs Demenssjukdom
- Kognitiv sjukdom i ung ålder

7

Alzheimers sjukdom

8

Alzheimers Sjukdom

Försämrat närminne +
inlärningsförmågan

Försämrat orientering i tid
+ rum

Svårare att hitta ord

9

Vaskulär Demenssjukdom

10

Vaskulär Demenssjukdom

Nedsatt planeringsförmåga

Initiativlöshet
Passivitet

Förändrat gångbild
Balansproblem

Långsamhet

11

(Demens) - Neurokognitiva sjukdomar Samlingsbegrepp

- Alzheimers sjukdom
- Vaskulär Demenssjukdom
- Blanddemenssjukdom

Ovanliga kognitiva sjukdomar

- **Lewy body sjukdom**
- **Parkinsons sjukdom med demens**
- **Pannlobs Demenssjukdom**
- **Kognitiv sjukdom i ung ålder**

12

Levy-body-Sjukdom Parkinsons sjukdom med demens

13

Levy Body Sjukdom Parkinsons Sjukdom med demens

Rörelserubbning

Synhallucinationer

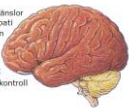
Trötthet
FörvirringsepisoderOrolig sömn
Drömmar

14

Pannlobs-Demenssjukdom

Pannloben

- Känslor
- Empati
- Social interaktion
- Flexibilitet
- Planering - beslut
- Spök
- Omdöme - impulskontroll

Förändrat personlighet
Nedsatt omdöme
Planeringsproblem
Tendens att fastna
Språkproblem

15

DEMENS SJUKDOM MITT I LIVET

Demenssjukdom med ung debut (< 65 år)

16

DE VIKTIGASTE DEMENS SJUKDOMAR HOS YNGRE (< 65 ÅR)

- Alzheimers sjukdom
- Frontotemporal demenssjukdom
- Vaskulär demenssjukdom
- Levy body sjukdom
- Parkinsons sjukdom med demens

17

Speciell Situation: Yngre personer med demenssjukdom

- drabbas mitt i livet
 - oftast i arbetslivet
- kan drabbas av ekonomiska bekymmer
- har ofta intakta fysiska funktioner
- väntar ofta länge på diagnosen
- har anhöriga som påverkas i högsta grad
 - Partner
 - unga barn (< 30)

18

Unga anhöriga

- Hjälplöshet
- Skuld känslor
- Sorg
- Oro, ångest

19

I ett Youtube-klipp läser Ellen några rader ur sin dagbok:

”En bit av mitt liv bara slits sönder, det slits sönder i tusen bitar. [...] Snälla, ta mig tillbaka till när jag var liten så jag får känna känslan av att ha min pappa tillbaka. Jag vill bara prata med honom, förklara för honom hur jag känner, fråga om han tycker att jag är elak, om han tror att jag hatar honom, gråta ut. Jag hoppas att jag en dag vågar göra det innan det är för sent – berätta att jag älskar honom.”

20

Utredning

Basal kognitiv utredning + utvidgad kognitiv utredning

21

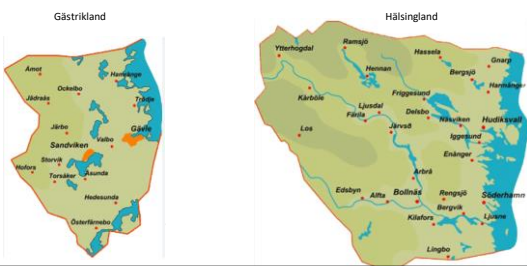
Utredning

Basal kognitiv utredning + utvidgad kognitiv utredning

22

Minnesmottagning Region Gävleborg

23

Minnesmottagning: EC Maria Hedlund Balog

Gävle

- SL Azadeh Tavakoli
- Läkare Johanna Alm (40%)
- Ssk Gunnel Darmell
- Ssk Emma Isaksson
- Ssk Agnetha Jönsson

Hudiksvall

- ÖL Sibylle Mayer Standar
- SL David Bardens (50%)
- Ssk Marina Nordgren
- Ssk Ann-Christin Edström
- Arbetsterapeut Emmy Berglund (50%)
- Arbetsterapeut Kristin Gylan (50%)
- Arbetsterapeut Anna Stanze (50%)

24

Region
Gävleborg

**Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp
Kognitiv svikt vid misstänkt demenssjukdom**

Vårdförloppet inleddes vid misstänkt svikt utlöst av demenssjukdom och avslutades vid bekräftad diagnos, efter en tid av misstänkt svikt.

Regionen och Universitetet ansvarar för utvärdering och kunskapsöverföring till andra vårdgivare. Detta är ett samarbetsprojekt mellan Region Gävleborg och Gävle Universitet. Projektet har finansierats av Region Gävleborg och Gävle Universitet. Projektet har varit ett samarbetsprojekt mellan Region Gävleborg och Gävle Universitet. Projektet har finansierats av Region Gävleborg och Gävle Universitet.

**Nationellt system
för kunskapsstyrning
Hälsa- och sjukvård**
STROKE- och DEMENS-1

25

Utredning

Basutredning (Primärvården)

- Anamnes med patient och närstående
- Basal kognitiv testning
- Blodprover

• CT hjärna

• Arbetsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan

**Symptomanalys vid demensutredning:
Neurokognitiv Symptomskala**

CIMP-Q

CT hjärna

Arbetsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan

26

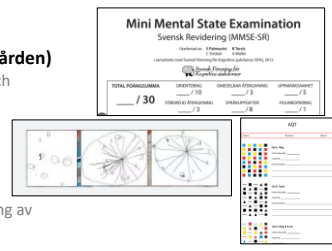
Utredning

Basutredning (Primärvården)

- Anamnes med patient och närstående
- Basal kognitiv testning
- Blodprover

• CT hjärna

• Arbetsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan

**Mini Mental State Examination
Svensk Revidering (MMSE-SR)**

Personen: 70 år
Lambertson-Meltzer Memory Scale (LMMSE): 10/11

TOTALA KORREKTA SVAR	ORIENTERING	ORIENTERING	ORIENTERING
/ 30	/ 10	/ 3	/ 5

27

Utredning

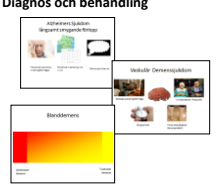
Basutredning (Primärvården)

- Anamnes med patient och närstående
- Basal kognitiv testning
- Blodprover

• CT hjärna

• Arbetsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan

Diagnos och behandling

Diagnos och behandling

IADL + RAADL

IADL + RAADL

IADL + RAADL

IADL + RAADL

IADL + RAADL

28

Remiss för Specialistutredning

- familjeläkare
- läkare på neurologi/psykiatri
- läkare på Medicin
- egenremiss

Ovanliga Neurokognitiva Sjukdomar

- Levy body sjukdom? Parkinsons sjukdom med demens?
- Pannlobs-demenssjukdom?
- Demenssjukdom i ung ålder (< 66 år)?

Second opinion

29

Utredning på Minnesmottagning

Basutredning (Primärvården)

- Anamnes med patient och närstående
- Basal kognitiv testning
- Blodprover

• CT hjärna

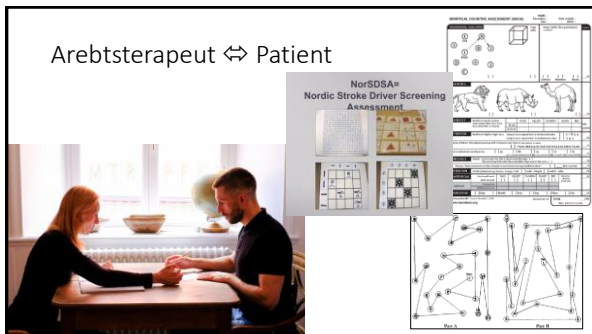
• Arbetsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan

Utvidgad utredning (Minnesmott.)

- Utvidgad kognitiv testning
- Arbetsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan, kognitiva hjälpmedel

30

Arbsterapeut ↔ Patient

NorSDSA+
Nordic Stroke Driver Screening
Assessment

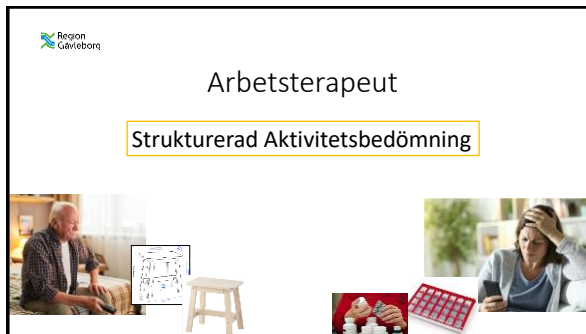
MINDFUL COGNITIVE ASSESSMENT

31

Region
Gävleborg

Arbsterapeut

Strukturerad Aktivitetsbedömning

32

Utredning på Minnsmottagning

Basutredning (Primärvården)

- Anamnes med patient och närstående
- Basal kognitiv testning
- Blodprover
- CT hjärna
- Arbsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan

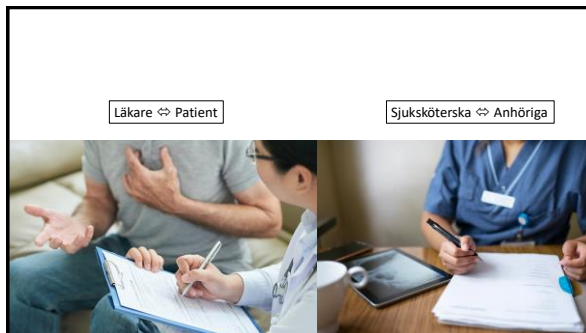
Utvidgad utredning (Minnesmott.)

- Utvidgad kognitiv testning
- Arbsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan, kognitiva hjälpmedel
- Anamnes med patient och närstående

33

Läkare ↔ Patient

Sjuksköterska ↔ Anhöriga

34

Utredning

Basutredning (Primärvården)

- Anamnes med patient och närstående
- Basal kognitiv testning
- Blodprover
- CT hjärna
- Arbsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan

Utvidgad utredning (Minnesmott.)

- Anamnes med patient och närstående
- Utvidgad kognitiv testning
- Arbsterapeutbedömning av aktivitetsförmågan, kognitiva hjälpmedel
- Vb **Komplettering blodprover + Ryggvätskeprov (LP)**
- Vb **MRT hjärna, PET, DAT scan..**

35

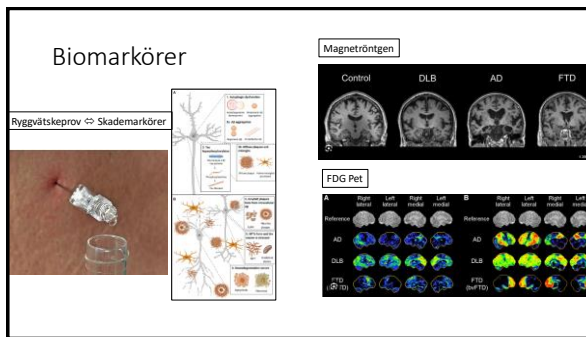
Biomarkörer

Ryggvätskeprov ↔ Skademarkörer

Magnetröntgen

Control DLB AD FTD

FDG Pet

36

37

Behandling

- Behandling ska vara en kombination av

↓

Icke farmakologiska
åtgärd

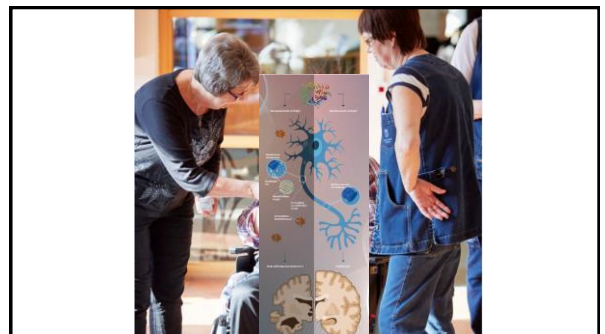
↓

farmakologiska
åtgärd

38

Personcentrerad Vård

39

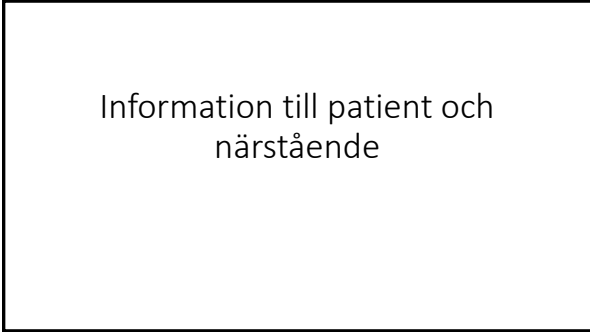
40

Personcentrerad Kommunikation

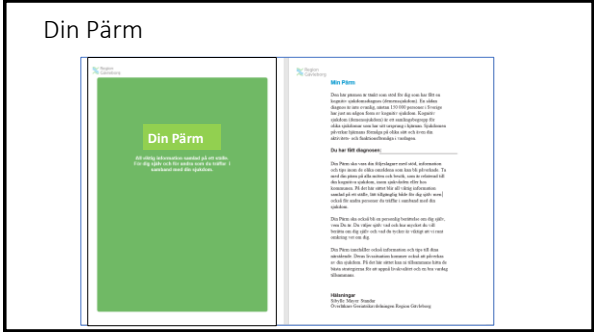
41

Kognitiva förmågan

42

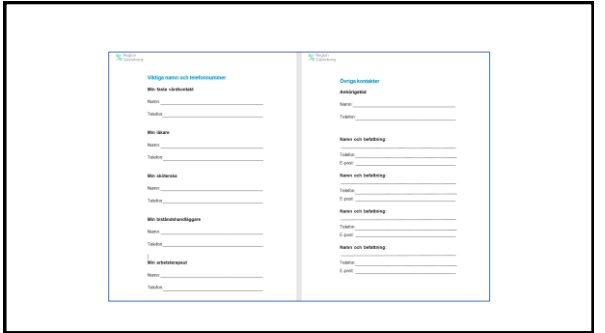
43

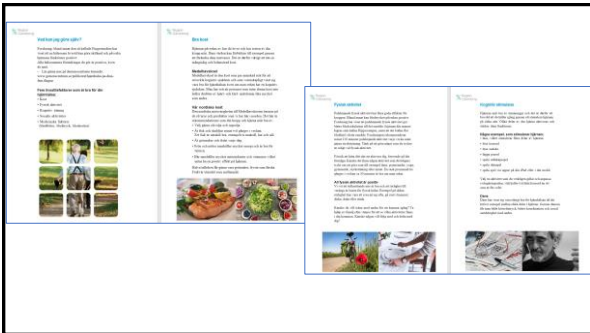
44

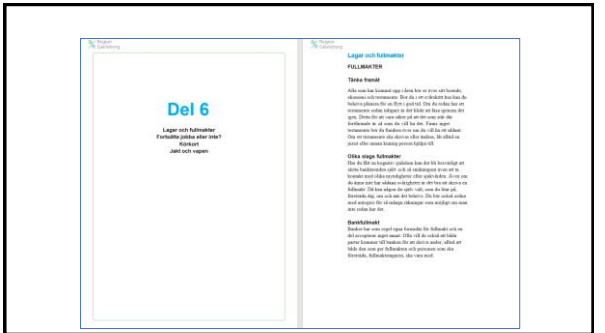
45

46

47

48

Läkemedelsbehandling

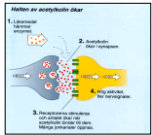
49

Läkemedelsbehandling

inte botande + inte bromsande
=> symtomlindrande

- **Kolinesterashämmare**
 - Donepezil
 - Rivastigmin
 - Galantamin
- **NMDA antagonist**
 - Memantine

=> Behandling för:
=> Alzheimers sjukdom
=> Blandformer med Alzheimer inslag
=> Levy body sjukdom, Parkinsons sjukdom med demens

50

Läkemedelsbehandling av Frontotemporal demenssjukdom

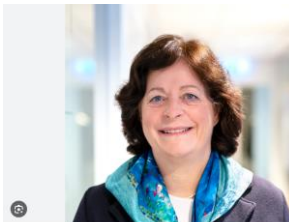
- **Specialistvården**
- **Finns ingen specifik behandling i nuläget!**

51

Forskning

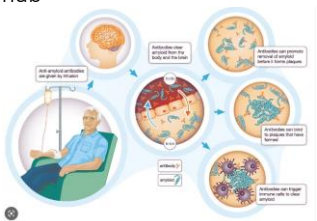
Resultat från fas 3-studien Clarity AD med lecanemab kommer presenteras på Alzheimerkonferensen CTAD

EMA-beslut kring lecanemab något senare än väntat - släcker BioArctic's Finanslid

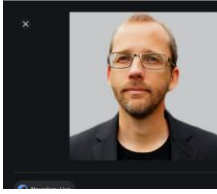
52

Lecanemab Donanemab

53

Blodprov kan upptäcka tidig stadium av Alzheimers Sjukdom

ALZHEIMER'S BLOOD TEST REVEALS VERY SAME PRECISION AS IMAGING MARKERS

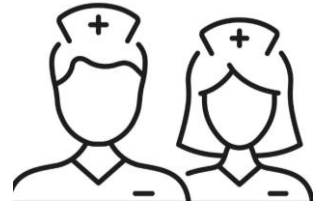
54

Uppföljning Minnesmottagning

55

Telefonuppföljningar

- Uppföljning av insatt läkemedel
- Rådgivning
- Avstämning av hemsituationen

56

Vidare Uppföljning Minnesmottagning

- Vidare återbesök enligt individens behov:
 - ⇒ Bedömning av personens **kognitiva förmågan**
 - ⇒ Vb ny arbetsterapeutbedömning
 - ⇒ Bedömning av personens **aktivitetsförmågan/självständighet**
 - ⇒ Anamnes med patient och närstående
 - ⇒ Ställningstagande till **medicinjustering**
 - ⇒ **Bedömning av den sociala situationen/bemötande/miljö**

57

Konsultationstiden till Minnesmottagningen

58

Samarbete med kommunen

59

Stöd för patient och närstående inom kommunen

- Demensteam
- Demenssköterska eller likande funktion
 - 115 av 290 kommuner i Sverige
 - => ca 40%
- Anhörigstöd

60

Sociala faktorer – Resurser inom kommunen

Therese Christansson
Demensamordnare Gävle kommun
Gävleborg, Sverige

Anhörigcenter Gävle kommun

Du som lever nära någon med demens

Här hittar du aktuella anhöriggrupper inom området demens.

Grupper verksamma just nu

Anhörigutbildning av demens

En 16- veckors utbildning som tar upp områden som kommunikation, konflikthantering, omvårdnad och lagar som rör demens.

Ansökan och när du ska komma till utbildningen

Det finns en ansökan och en utbildningsplan som du ska gå igenom för att kunna delta i utbildningen.

Följ de som är med gruppen

Det finns en lista över de som är med i gruppen och du kan kontakta dem om du har några frågor.

Kontakta oss

Telefon: 0281 71 90 00
E-post: anhorigcenter@gavle.se

61

Sandvikens kommun

62

Ockelbo

Demenssteamet
Ockelbo Din hälsocentral

Vilka är vi?

Khalil Khalil	Anna Linder	Jenny Zackrisson
*Specialist allmänmedicin	*Distriktköterska	*Distriktsarbetsrapport

63

Sociala faktorer – Resurser inom kommunen Hudiksvall

Demenssteam/demenssjuksköterska

Anhörigstöd

Kontakta oss!

Anhörigstöd
anhorigstod@hudiksvall.se

Anhörigamordnare - Jessica
anhorigamordnare@hudiksvall.se
0231 71 90 00

64

Demenssteam i Hälsingland Söderhamn

Karin om stödet efter makens demensdiagnos: "Ovärderligt"

Att leva med en demenssjukdom innebär en stor förändring i livet både för den som drabbas och anhöriga. Men i Söderhamn finns stöd till dig. Karin Johansson är mycket nöjd med tillgången till stöd och känner sig trygg och trygg igen.

– Vi har fått ett oerhört bra stöd från vågen, säger hon.

65

Demenssteam i Hälsingland Ljusdal

Demensspecialiserad Undersköterska

Demensspecialiserad Sjuksköterska

Biståndshandläggare med Silvia utbildning =>specialiserad inom kognitiva sjukdomar

66

Demensteam i Hälsingland Bollnäs

Demenssjukvård

I Bollnäs kommun finns en demenssjukvård som är en resursperson för alla personer med demenssjukdom i Bollnäs kommun.

Demenssjukvården är även en resursperson för omvårdnadspersonal som arbetar med personer som har någon form av demenssjukdom.

Om du själv eller någon anhörig/närstående har minnesvårigheter eller andra symtom som du tror kan vara en begynnande demens är du välkommen att kontakta kommunens demenssjukvård.

Kontakt

Demenssjukvård

Elisabeth Karlsson

elisabeth.karlsson@bollnäs.se

0278-253 08

67

Biståndshandläggare

- Insatser i hemmet baserat på personens individuella situation (SOL)
- Godmansintyg
- LSS
 - Personer under 66års ålder
 - Kompletterande läkarintyg och arbetsterapeutbedömning

68

BPSD – Beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom

69

BPSD = Beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom

Beteendemässiga symtom

- Agitation
- Upprördhet
- Aggressivitet
- Ropbeteende
- Vandringsbeteende
- Öra
- motorisk oro
- Nedstämmhet
- Ängsl
- Irritation

BPSD - Psykiska Symtom

- Depressivitet
- Nervositetsångest
- Hallucinationer
- Mani / Hysteri
- Nervositetsångest (Skrikbitter), Eufori

70

Behandling av BPSD

Psykosociala åtgärder

(Bemötande, sociala faktorer + miljö)

1:a prioritet

+

Farmakologiska åtgärder

71

SKYPE möte vid BPSD

- Minnesmottagning:
 - Läkare
 - Sjukvård
- Boendet:
 - Patienten i början
 - Omvårdnadspersonal
 - Sjukvård
 - Enhetschefen
- Rehabteam
 - Ansvarig läkare

72

Kunskapsspridning

- Föreläsningar:
 - AT- och ST-läkargrupper
 - Inom regionen enl önskemål
 - Inom kommunens verksamhet
- Intresseföreningar, pensionärsföreningar,
- Medverkan på Konferenser och kurser
- Medlem i styrelse för SveDem (Svenska register för kognitiva sjukdomar/demenssjukdomar)
- Randande läkare på mottagningen och avdelningen (PV, Psykiatri,...)

73

Livskvalitet

- för personer med kognitiv sjukdom
- för deras närstående

Viska fyller dagar med liv – inte livet med dagar!

Tack för uppmärksamheten!

74